

Instytut Pamięci Narodowej - Warszawa

<https://warszawa.ipn.gov.pl/waw/aktualnosci/189822,Pamietamy-o-zolnierzach-broniacych-Westerplatte-Warszawa-Legionowo.html>
21.05.2024, 14:32

Pamiętamy o żołnierzach broniących Westerplatte - Warszawa, Legionowo

W 84. rocznicę wybuchu II wojny światowej, Dyrektor Oddziału IPN w Warszawie dr Tomasz Łabuszewski złożył kwiaty i zapalił znicze w miejscach pochówku bohaterskich obrońców Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte, którzy w 1939 r. stawili dzielny opór niemieckiej agresji.

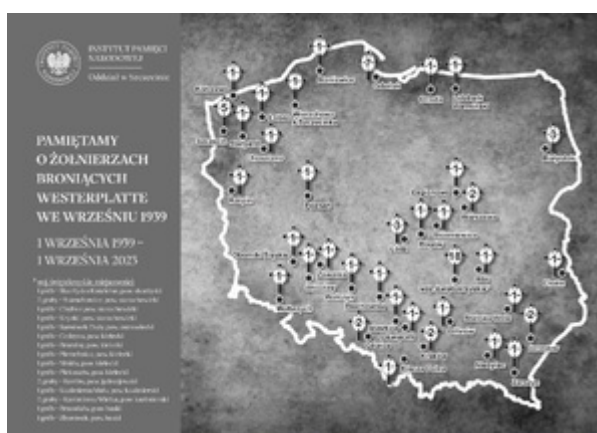
Uroczystość stanowi część ogólnopolskiej akcji „Pamiętamy o żołnierzach broniących Westerplatte”, odbywającej się w kilkudziesięciu miejscowościach w całej Polsce. Instytut Pamięci Narodowej złożył hołd polskim żołnierzom, którym jako pierwszym przyszło walczyć z niemieckim najeźdźcą. Od 1 do 7 września 1939 roku bronili Wojskowej Składnicy Tranzytowej, mimo osamotnienia i przeważających sił wroga.

Dzielna obrona Westerplatte stała się ogólnonarodowym symbolem oporu, bohaterstwa i poświęcenia.

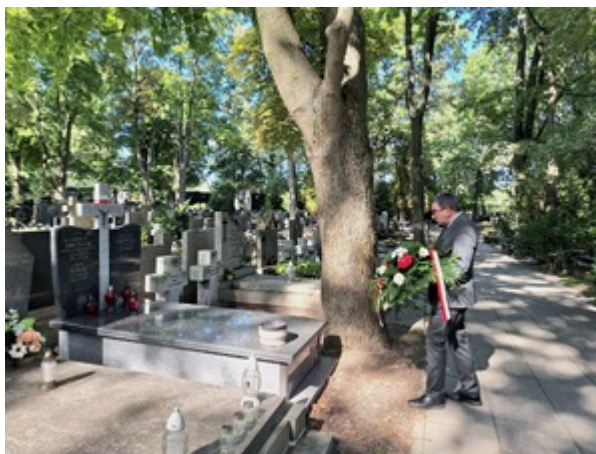
Dyrektor Oddziału IPN w Warszawie złożył kwiaty i zapalił znicze w miejscach pochówku trzech obrońców Westerplatte, którzy spoczywają na terenie Warszawy i okolic:

- na grobie Stefana Ludwika Grodeckiego na Cmentarzu Wojskowym przy ul. Powązkowskiej 43/45 (kwatery B18 rz. 1) / Warszawa

- na grobie Jana Gryczmana na Cmentarzu Bródnowskim przy ul. św. Wincentego 83

87-901573

pamiętamy o Westerplatte / fot. Ewa Żaboklicka (IPN)

(kw. 6 I VI 9) / Warszawa

- pod tablicą pamięci Karola Szwedowskiego na Cmentarzu Parafialnym w Legionowie przy al. Legionów 50 (kw. wojenna) kwiaty złożył Dyrektor Oddziału IPN w Warszawie dr Tomasz Ładubszewski wraz z Zastępcą Prezydenta Legionowa Piotrem Zadroznyim oraz reprezentacją Przedszkola Miejskiego nr 1 z Dyrektorem Wiolettą Kinicką na czele. Tablica pamięci została ufundowana przez Oddział IPN w Warszawie w 2022 r.

pamiętamy o Westerplatte / fot. Ewa Żaboklicka (IPN)

Biogramy żołnierzy:

Stefan Ludwik Grodecki (1903–1968).

Porucznik rezerwy Wojska Polskiego. W Wojskowej Składnicy Tranzytowej od sierpnia 1934 r. odpowiadał za budowę i działanie infrastruktury technicznej. W czasie obrony Westerplatte, pełniąc funkcję adiutanta mjr. Henryka Sucharskiego, był jedną z jego najbardziej zaufanych osób. Po kapitulacji Westerplatte trafił do niewoli niemieckiej, którą przebył w Oflagu II C Woldenberg. Odznaczony m.in. Srebrnym Krzyżem Virtuti Militari.

pamiętamy o Westerplatte / fot. Ewa Żaboklicka (IPN)

Jan Gryczman (1900–1985).

Chorąży Wojska Polskiego. Na Westerplatte od końca marca 1939 r. W chwili niemieckiego ataku na Westerplatte pełnił funkcję zastępcy dowódcy placówki „Prom”, a następnie przejął jej dowodzenie po rannym por. Leonie Pająku. Po odwróceniu żołnierzy do Wartowni nr 1 kierował nią aż do kapitulacji. Wzięty do niewoli trafił do Oflagu II C Woldenberg, gdzie spędził całą wojnę. Odznaczony m.in. Srebrnym Krzyżem

pamiętamy o Westerplatte (Legionowo) / fot. Ewa Żaboklicka (IPN)

Virtuti Militari.

Karol Szwedowski (1878–1941).

Dyplomowany mistrz budowlany, pracownik Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte. Uczestnik obrony Westerplatte, niosący pomoc obrońcom we wrześniu 1939 r. Więzień niemieckiego obozu koncentracyjnego KL Stutthof. Mieszkaniec Bukowca w Legionowie, gdzie zmarł po powrocie z obozu 30 sierpnia 1941 r. Niemcy zamordowali jego dwóch synów: Ryszarda w Palmirach (26 lutego 1940) i Karola w KL Auschwitz (marzec 1941).

pamiętamy o Westerplatte (Legionowo) / fot. Ewa Zaboklicka (IPN)

***

1 września 1939 r. o godzinie 4.45 niemiecki pancernik „Schleswig-Holstein” rozpoczął ostrzał Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte, bronionej przez Wojsko Polskie w sile, według różnych źródeł, od 182 do 210 żołnierzy. W ten sposób padły pierwsze salwy w II wojnie światowej. Polska załoga Westerplatte bohatercko walczyła w obronie powierzonej jej placówki, demonstrując całemu światu wolę oporu w bezpośrednim sąsiedztwie Wolnego Miasta Gdańska - miasta, które posłużyło Hitlerowi za pretekst do napaści na Polskę. Atakowana z lądu przez oddział SS „Heimwehr Danzig” i 3. kompanię morską, ostrzeliwana z morza przez pancernik „Schleswig-Holstein” i dwa niemieckie torpedowce, a także bombardowana przez niemieckie bombowce nurkujące wytrzymała o wiele dłużej, niż planowane 12 godzin, do czego obowiązywały ją rozkazy. Kapitulacja Westerplatte nastąpiła dopiero 7 września, a jej głównym powodem był brak możliwości udzielenia pomocy medycznej ciężko rannym polskim żołnierzom. W trakcie siedmiodniowych walk poległo co najmniej 15 polskich żołnierzy, a około 50 zostało rannych. Z obroną Westerplatte na zawsze związały się nazwiska dwóch polskich oficerów: dowódcy mjr. Henryka Sucharskiego oraz jego zastępcy, kpt. Franciszka Dąbrowskiego. Walki na Westerplatte miały doniosłe znaczenie nie tylko ze względu na ich wymiar moralny. Stawiając skuteczny opór przez cały tydzień na półwyspie położonym u ujścia Martwej Wisły Wojsko Polskie skutecznie angażowało znacznie siły niemieckie, które nie mogły równocześnie być wykorzystane do ataku na Gdynię, port wojenny na Oksywiu oraz Rejon Umocniony na Helu.